

Załącznik do uchwały Nr XVII/148/2011
Rady Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim
z dnia 29 grudnia 2011r.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Nowomiejskim na lata 2012 – 2015

Spis treści

I Wprowadzenie do tematyki ochrony zdrowia psychicznego :	3
1. Wstęp :	3
2. Podstawa prawna:	3
3. Założenia merytoryczne:	4
4. Pojęcie zdrowia psychicznego:	4
5. Typologia definicji:.....	5
6. Europa w świetle problemu	6
7. Stan w Polsce	7
8. Sytuacja na terenie województwa warmińsko mazurskiego	9
II Diagnoza obszaru objętego programem.....	10
Sytuacja w Powiecie Nowomiejskim	10
III. Zestawienie celów głównych, celów szczegółowych oraz zadań programu z uwzględnieniem jednostek odpowiedzialnych za realizację, źródeł finansowania oraz okresu realizacji poszczególnych zadań:	18
IV Monitoring i ewaluacja.....	24

I Wprowadzenie do tematyki ochrony zdrowia psychicznego :

1. Wstęp :

Nie ma wątpliwości, co do tego, że zdrowie psychiczne ma ogromne znaczenie dla jakości życia w społeczeństwie: w rodzinie, szkole, miejscu pracy, przy spędzaniu wolnego czasu. Dobre zdrowie psychiczne stanowi część socjalnego, ludzkiego i gospodarczego kapitału społeczeństwa. Jego zły stan może natomiast przyczynić się do gwałtownego obniżenia jakości życia dotkniętych nim osób i ich rodzin. Stanowi to wyzwanie nie tylko dla sektora zdrowia

Obecnie w Polsce system opieki psychiatrycznej wymaga wprowadzenia istotnych zmian. Problem profilaktyki ochrony zdrowia psychicznego zajmuje znikome miejsce w polityce społecznej państwa. Funkcjonujący system opieki psychiatrycznej mija się z potrzebami społeczeństwa i wymaga wprowadzenia diametralnych zmian. Wprowadzenie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego zobowiązuje organy administracji rządowej i samorządowej, organizacje społeczne, fundacje, samorzady zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne do podejmowania działań z zakresu ochrony zdrowia psychicznego (art. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego Dz. U. Nr 111, poz. 535 ze zm.).

W tym zakresie szczególna rola przypada samorządom powiatowym. Realizacja poszczególnych celów – to poważne wyzwanie dla każdej jednostki. Opracowywanie lokalnych programów dostosowanych do specyfiki powiatu, planowanie celów i zadań do realizacji to kreowanie właściwej polityki w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

2. Podstawa prawna:

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Nowomiejskim opracowano na podstawie następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, Dz.U. 1994, Nr 111, poz. 535, z późniejszymi zmianami.
- Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 19;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. W sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, Dz.U. z 2011 Nr 24, poz. 128;

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, Dz. U. z 2011 Nr 101, poz. 583;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.)

Powiatowy Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia na lata 2007 – 2015 realizowany przez Powiat Nowomiejski powiązany jest Powiatowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012 – 2015.

3. Założenia merytoryczne:

Głównym celem programu Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Nowomiejskim na lata 2012 – 2015 jest:

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Istotą planowanych i podejmowanych działań będzie integracja różnych środowisk: samorządów, jednostek podległych, organizacji pozarządowych, społeczności lokalnej. Ma ona na celu przede wszystkim promocję zdrowia psychicznego poprzez zaangażowanie w działanie jak największej liczny osób i instytucji.

4. Pojęcie zdrowia psychicznego:

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO - World Health Organization) jest międzynarodową komórką (agencją zdrowia) działającą przy ONZ. Można powiedzieć, że w bardzo istotny i podstawowy sposób nadaje ona ton i kierunek trendom współczesnej medycyny. WHO została powołana do istnienia 07.IV.1948 i zrzesza obecnie 192 państwa członkowskie.

Światowa Organizacja Zdrowia uważa, że nie można w jeden sposób zdefiniować zdrowia psychicznego. Członkowie oraz uczeni, którzy bezpośrednio tworzą terminologię zdrowia twierdzą, że na zdrowie psychiczne wpływa zbyt wiele czynników oraz elementów, które tworzą po prostu swoistą całość tego rodzaju samopoczucia. Nie dziwi więc fakt, że nie stworzono profesjonalnego terminu dotyczącego zdrowia psychicznego. Mimo to, ludzie starają się na swój sposób definiować tego rodzaju zdrowie. Uczeni z WHO zgodnie twierdzą, że dla pojedynczej jednostki da się stworzyć tego typu profesjonalną terminologię. Wystarczy wziąć pod uwagę wszystkie czynniki, które bezpośrednio wpływają na daną osobę oraz na jej zdrowie psychiczne. W tym przypadku należy dogłębnie dokonać analizy człowieka. Niestety ogólnej definicji zdrowia psychicznego nie znajdziemy w

uwarunkowaniach Światowej Organizacji Zdrowia, która jak wiemy stworzyła taki profesjonalny termin dla ogólnego pojęcia zdrowia.

WHO w 1984 roku termin zdrowie określiła jako „stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko jako brak choroby lub niedołączenia”. Definicja ta jest bardzo ważna i postępową, ponieważ nie poprzestaje na samym negującym ujęciu, że zdrowie jest brakiem choroby, ale bardzo mocno akcentuje, że zdrowie ma w sobie aktywny aspekt, którym jest dobrostan. Oznacza to, że w kwestiach zdrowia nie mamy jedynie koncentrować się na chorobach i próbach ich zwalczania, ale powinniśmy zwłaszcza koncentrować się na samym zdrowiu - na jego wzmacnianiu. W ostatnich latach definicja ta została uzupełniona o sprawność do „prowadzenia produktywnego życia społecznego i ekonomicznego” a także wymiar duchowy. Tak więc na pojęcie zdrowia psychicznego składa się zdrowie emocjonalne - zdolność do rozpoznawania uczuć, wyrażania ich w odpowiedni sposób, umiejętność radzenia sobie ze stresem, napięciem, lękiem, depresją, agresją oraz zdrowie umysłowe - zdolność do logicznego, jasnego myślenia. Pojęcie zdrowie psychicznego odnosi się do dobrego samopoczucia psychicznego i emocjonalnego. Według Kazimierza Dąbrowskiego (polski psycholog, psychiatra i filozof, twórca teorii dezintegracji pozytywnej oraz pionier ruchu higieny psychicznej) zdrowie psychiczne to zdolność do rozwoju w kierunku wszechstronnego rozumienia, przeżywania, odkrywania i tworzenia coraz wyższej hierarchii rzeczywistości i wartości, aż do konkretnego ideału indywidualnego i społecznego. Według encyklopedii PWN zdrowie psychiczne to zdolność każdego człowieka do normalnego rozwoju i funkcjonowania umysłowego. Czyli zdrowym psychicznie jest człowiek, u którego praca mózgu, układu nerwowego, układu narządów zmysłów i układu hormonalnego nie jest zaburzona, a jego zachowania są podobne do większości ludzi, których nazywamy normalnymi. Według Bogusława Włodawie (psycholog, psychoterapeuta) zdrowie psychiczne oznacza brak objawów zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania. Bywa także określane jako harmonia w obrębie struktury osobowości, harmonia ze środowiskiem społecznym, dobre samopoczucie, zdolność do pracy, miłości i działalności twórczej.

5. Typologia definicji:

Definicje medyczne – określają zdrowie psychiczne jako niewystępowanie objawów psychopatologicznych, homeostazę w procesach fizjologicznych, brak defektów w strukturze i funkcjach psychicznych,

Definicje psychologiczne – określają jako zdolność do twórczego rozwoju i samorealizacji, akceptację i poczucie własnej wartości i tożsamości, zdolność osiągnięcia satysfakcji z życia, realistyczną percepcję rzeczywistości,

Definicje sociologiczne – jako zdolność przystosowania się jednostki do norm kulturowych i środowiska społecznego, uwewnętrzniania norm w przebiegu socjalizacji, umiejętności prawidłowej koegzystencji w grupie i właściwego funkcjonowania w rolach społecznych

Głównym sposobem na określenie stanu zdrowia psychicznego jest sprawdzenie jak pomyślnie osoba funkcjonuje na co dzień. Jeśli jest zdolna do działania, potrafi znieść stres życia codziennego, utrzymać poprawne stosunki międzyludzkie i być niezależna, oraz jest w stanie odzyskać siły po trudnych sytuacjach życiowych, co oznacza, że jest to osoba zdrowa psychicznie. Czynniki warunkującymi zdrowie są: biologia, środowisko, styl życia i leczenie. Czynniki determinującymi zdrowie człowieka są: czynniki genetyczne, środowisko fizyczne, środowisko społeczne, styl życia i medycyna naprawcza (dane: Narodowy Program Zdrowia – 2007 – 2015). Znaczący wpływ na zdrowie, zwłaszcza zdrowie psychiczne ma styl pracy, wypoczynek, spędzanie wolnego czasu oraz promocja zdrowia także zdrowia psychicznego.

Kamieniem milowym w rozwoju promocji zdrowia była Międzynarodowa Konferencja Promocji Zdrowia w Ottawie w 1986 roku. Powstała tam tzw. Karta Ottawska, która stała się "Konstytucją" promocji zdrowia i jest dla niej trwałym dokumentem o podstawowym znaczeniu mimo, że po konferencji w Ottawie, odbyły się jeszcze trzy konferencje promocji zdrowia również o zasięgu ogólnosiwiatowym. Dokument ten precyzuje podstawowe uwarunkowania zdrowia. Określa działania z zakresu promocji zdrowia jako wspierające i umożliwiające zachowanie zdrowia. Wyznacza wszechstronną strategię promocji zdrowia poprzez kilka obszarów działania:

- budowanie zdrowotnej polityki społecznej
- tworzenie środowisk sprzyjających zdrowiu
- wzmacnianie działań społecznych na rzecz zdrowia
- rozwijanie umiejętności osobniczych
- reorientacja służby zdrowia.

6. Europa w świetle problemu

Z danych Komisji Europejskiej wynika, że aż 27 proc. mieszkańców naszego kontynentu ma zły stan zdrowia psychicznego. Zaburzenia psychiczne są najczęstszą przyczyną wcześniejszego przechodzenia na emeryturę i pobierania świadczeń z powodu niezdolności do pracy, co pochłania ok. 3-4 procent PKB Unii Europejskiej.

Słabe zdrowie psychiczne, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania występują w każdym kraju na świecie, w każdym wieku u obu płci, w różnych kulturach i grupach ludności. W skali świata zaburzenia i choroby psychiczne dotyczą 450 mln ludzi i stanowią

12 % całkowitego zagrożenia zdrowotnego. Brak jakiegokolwiek polityki wobec zdrowia psychicznego dotyczy 40 % wymagającej tego ludności. W Europie zaburzenia psychiczne stanowią ok. 20 % globalnego obciążenia chorobami. Cierpi na nie ok. 50 mln obywateli (11 % populacji). Najczęstszym problemem populacji jest depresja. Nakłady na zdrowie psychiczne są w Europie zróżnicowane i wynoszą od 1 do 12 % wydatków zdrowotnych. Średnia europejska wynosi 5,8 %. Według szacunków Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), choroby psychiczne do roku 2020 staną się jednym z poważniejszych problemów zdrowotnych występujących w populacji europejskiej. Szacuje się, że w samej tylko Europie niemal co trzeci dorosły doświadcza w ciągu roku przynajmniej jednego rodzaju choroby psychicznej. Do najbardziej rozpowszechnionych należą depresja i schizofrenia. Według prognoz do 2020 roku depresja stanie się najczęstszą przyczyną chorób zachodniego społeczeństwa. Ludzie chorzy psychicznie są izolowani społecznie, a przy tym narażeni są na podwyższoną śmiertelność.

Obecnie największym problemem utrudniającym skuteczne leczenie chorób psychicznych jest zbyt późne rozpoznanie problemu i niewystarczające przekonanie chorych i ich bliskich o korzyściach płynących z podjęcia leczenia. Kraje mające niskie i średnie dochody na choroby psychiczne poświęcają niecały 1% ogólnych wydatków zdrowotnych, podczas gdy ponad 450 milionów ludzi na całym świecie borykających się z różnorodnymi problemami psychicznymi można by skutecznie leczyć.

W celu poprawy stanu zdrowia psychicznego w Europie został utworzony Europejski Pakt na rzecz Zdrowia i Dobrostanu Psychicznego. Zwraca on uwagę na korzyści zdrowotne, społeczne i gospodarcze wynikające z dobrego stanu zdrowia psychicznego wszystkich osób oraz na potrzebę przezwyciężenia tabu i uprzedzeń nadal związanych z chorobami psychicznymi (dane: Nauka 4/2010 – Zagrożenia stanu zdrowia psychicznego Polaków). Sygnariusze paktu zobowiązali się do wspólnego działania na rzecz priorytetowych obszarów zdrowia psychicznego.

7. Stan w Polsce

Przeciętny Polak przeważnie nie dba o swoje zdrowie, a dodatkowo, żyjąc w ciągłym pośpiechu i stresie, obciąża swój organizm i naraża się przy tym na dalsze pogorszenie swojej ogólnej kondycji. Oceniając wpływ stylu życia na zdrowie psychiczne przeciętnego Polaka można śmiało stwierdzić, iż Polacy żyją niezdrowo i nie mają ani warunków, ani czasu aby zadbać o swoją kondycję. Co zatem wpływa negatywnie na stan zdrowia przeciętnego Polaka? Są to przede wszystkim wszelkiego rodzaju zagrożenia zdrowotne, które w znacznym stopniu obniżają jego sprawność psychoruchową oraz obniżają znacznie jego wydajność w pracy. Zdrowie to pewna całość, na którą składa się zdrowie fizyczne i

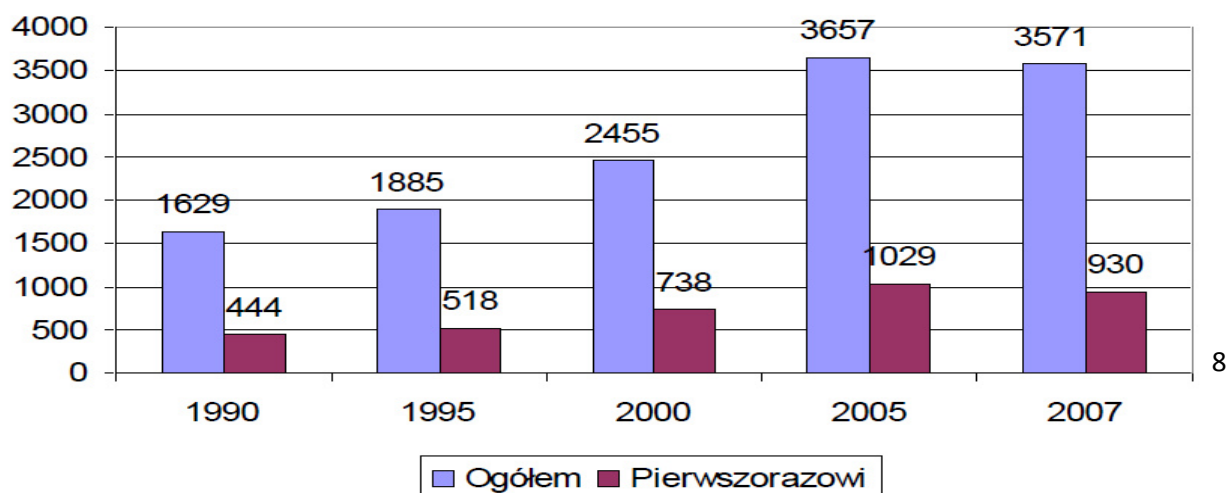
zdrowie psychiczne. Dobrostan fizyczny rozumiany jest jako prawidłowe funkcjonowanie wszystkich narządów i układów organizmu, dobrostan psychiczny natomiast to zdolność do abstrakcyjnego i logicznego myślenia oraz rozpoznawania i wyrażania emocji i uczuć, a także radzenia sobie ze stresem i depresją. Człowiek zdrowy oraz stabilny psychicznie określany jest jako człowiek kreatywny, twórczy, charakteryzujący się optymizmem, wiarą we własne siły i umiejętności, wysoką samooceną, umiejętnościami radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, a przede wszystkim odpowiedzialnością. O zdrowiu człowieka decydują cztery podstawowe elementy: styl życia, środowisko, czynniki genetyczne, opieka zdrowotna. Gdy któryś z wymienionych czynników zostaje zaburzony, to wówczas stan zdrowia się pogarsza i można mówić wówczas o zagrożeniu zdrowotnym

Dane wskazują, że zaburzenia psychiczne w Polsce podobnie jak na całym świecie rozpowszechniają się i dotyczą coraz większej liczby ludności. Coraz więcej Polaków cierpi na zaburzenia psychiczne. Tylko w 2006 roku z porad w placówkach psychiatrycznych w całej Polsce skorzystało półtora miliona osób. Niepokojącym zjawiskiem jest to, że wzrasta liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia, borykających się z problemami psychicznymi.

Stan zdrowia psychicznego Polaków w okresie 15 lat (1990 – 2004) – wzrost liczby osób leczonych (dane: Zagrożenia stanu psychicznego Polaków – stan aktualny – prognozy Komitet Badań nad Zgromadzeniem PAN Warszawa 2010).

wskaźniki rozpowszechnienia	% wzrostu
zaburzeń leczonych amb.	131
hospitalizacji	45
zapadalności w leczeniu ambulatoryjnym	136
zapadalności w leczeniu całodobowym	84

Opieka ambulatoryjna – leczeni ogółem i po raz pierwszy z zaburzeniami psychicznymi (dane: Zagrożenia stanu psychicznego Polaków – stan aktualny – prognozy Komitet Badań nad Zgromadzeniem PAN Warszawa 2010)

Z danych przedstawionych powyżej wynika, że w Polsce następuje wzrost zaburzeń psychicznych. Głównymi i realnymi zagrożeniami dla zdrowia psychicznego Polaków są: bezrobocie, rosnąca emigracja zarobkowa, zaburzenia więzi społecznych, deficyt wsparcia społecznego, starzenie się społeczeństwa i niż demograficzny, katastrofy, nieuleczalne choroby. Według danych CBOS (2005 rok) 45 % Polaków niepokoi się o swoje zdrowie psychiczne, 85 % ocenia warunki życia w Polsce jako szkodliwe dla zdrowia psychicznego.

Aby zapobiec dalszemu wzrostowi zaburzeń psychicznych należy opracowywać programy zdrowotne i gwarantować świadczenia lecznicze na odpowiednim poziomie. W Polskich placówkach psychiatrycznej opieki ambulatoryjnej (przychodnie i poradnie) w 2006 roku szukało pomocy i ją otrzymało 1 338 700 osób (około 3,5 % ogółu ludności). W tym także roku 209 300 osób korzystało z psychiatrycznej opieki całodobowej. Niepokojący jest fakt, że przy wzroście zachorowalności obniża się nakłady finansowe na zdrowie psychiczne. W 2011 roku wskaźnik obniżono o 2,7 % wg informacji na podstawie kontraktowania usług w wojewódzkich oddziałach NFZ (dane: Nauka 4/2010 – Zagrożenia stanu zdrowia psychicznego Polaków).

Z oceny mieszkańców Polski wynika, że są oni bardziej narażeni na większą liczbę negatywnych zjawisk społeczno – ekonomicznych i politycznych. Wskaźniki zadowolenia z życia lokalizują Polskę na najniższych pozycjach w UE natomiast wsparcie psychospołeczne jest relatywnie ubogie (dane: Zagrożenia stanu psychicznego Polaków – stan aktualny – prognozy Komitet Badań nad Zgromadzeniem PAN Warszawa 2010).

8. Sytuacja na terenie województwa warmińsko mazurskiego

Sytuacja na terenie województwa warmińsko – mazurskiego pokazuje, że rozpowszechnienie hospitalizacji zaburzeń psychicznych w roku 2003 wyniosło 595,5 na 100 tys. Populacji natomiast w 2007 roku 617,9 (dane: Rozporządzenie Rady Ministra z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego). Wzrost wskaźników hospitalizacji wynika przede wszystkim z zaburzeń spowodowanych uzależnieniami zarówno od alkoholu jak i substancji psychoaktywnych.

Rozpowszechnienie ogółu zaburzeń psychicznych w opiece ambulatoryjnej w województwie warmińsko – mazurskim wynosił w 2003 roku 2843,9 na 100 tys. Ludności natomiast w roku 2007 2963,6. Średnia krajowa w 2007 roku wyniosła 3571,3 (dane: Rozporządzenie Rady Ministra z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego). Wskaźnik zaburzeń psychicznych w opiece ambulatoryjnej spowodowany jest najczęściej spożywaniem alkoholu.

Zarówno w opiece ambulatoryjnej jak i całodobowej wskaźnik leczonych z powodu uzależnień od kilku lat wzrasta. Dynamika zapadalności jest wyższa niż dynamika rozpowszechniania się zjawiska co oznacza, że na obecną sytuację w Polsce mają wpływ nowe przypadki uzależnień a nie powroty do leczenia pacjentów uprzednio już uzależnionych.

II Diagnoza obszaru objętego programem

Sytuacja w Powiecie Nowomiejskim

Powiat nowomiejski usytuowany jest w południowo - zachodniej części województwa warmińsko – mazurskiego i pod względem administracyjnym składa się z pięciu gmin: Biskupiec, Grodziczno, Kurzętnik, Nowe Miasto Lubawskie, miasto Nowe Miasto Lubawskie.

Liczba mieszkańców wynosi 43 392 (dane: GUS). Demografia powiatu, struktury, położenie geograficzne wywierają wpływ na procesy społeczno – gospodarcze. Specyfika położenie powiatu oraz struktura powierzchni gruntów wskazują, że powiat ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują znaczna część powiatu. Powyższe czynniki powodują dużą stopę bezrobocia w powiecie, kryzys w rodzinie, biedę oraz wzrost spożycia alkoholu i substancji psychoaktywnych. Powodują, że obniża się poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji zarówno zawodowej jak i życiowej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim wynika, że w 2010r. dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane były następujące zadania:

LP	NAZWA ZADANIA	LICZBA OSÓB
1.	Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	22
2.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2 zadania zlecone organizacjom pozarządowym
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	14

Jednym z zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest świadczenie poradnictwa specjalistycznego, w tym również dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jest to pomoc prawna, psychologiczna i neurologopedyczna, która świadczona jest bezpłatnie. Poradnictwo to ma na celu pomoc w wyjściu z trudnych sytuacji, odzyskaniu równowagi psychicznej i samodzielnym radzeniu sobie w życiu codziennym. W 2010r. z poradnictwa psychologicznego skorzystało 112 osób, w tym 10 osób z zaburzeniami psychicznymi.

W strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonuje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Liczba wydanych orzeczeń przedstawia się następująco:

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopni niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia.

(upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne)

Osoby powyżej 16 roku życia. – 2009r.

lp	Symbole	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK				PŁEĆ		WYKSZTAŁCENIE				ZATRUDNIENIE		
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	TAK	Nie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	01-U	5	13	7	25	10	7	8	0	13	12	1	19	5	0	0	0	25
2	02-P	27	23	6	56	8	16	20	12	36	20	0	24	22	8	2	3	53
	RAZEM	32	36	13	81	18	23	28	12	49	32	1	43	27	8	2	3	78

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności,.

(upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne)

Osoby przed 16 rokiem życia. – 2009r.

L.p.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń	WIEK			PŁEĆ	
			0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8
1	01-U	16	0	2	14	6	10
2	02-P	13	0	4	9	4	9
	RAZEM	29	0	6	23	10	19

Objaśnienia

01-U – upośledzenie umysłowe

02-P – choroby psychiczne

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopni niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia.

(upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne)

Osoby powyżej 16 roku życia. – 2010r.

lp	Symbole	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK				PŁEĆ		WYKSZTAŁCENIE					ZATRUDNIENIE	
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	TAK	Nie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	01-U	11	15	1	27	15	7	5	0	13	14	2	23	2	0	0	0	27
2	02-P	46	44	1	91	8	19	41	23	50	41	1	41	33	12	4	9	82
	RAZEM	57	59	2	118	23	26	46	23	63	55	3	64	35	12	4	9	109

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności,.

(upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne)

Osoby przed 16 rokiem życia. – 2010r.

L.p.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń	WIEK			PŁEĆ	
			0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8
1	01-U	23	0	3	20	13	10
2	02-P	9	0	1	8	2	7
	RAZEM	32	0	4	28	15	17

Objaśnienia

01-U – upośledzenie umysłowe

02-P – choroby psychiczne

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, stopni niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia.

(upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne)

Osoby powyżej 16 roku życia. – II kwartał 2011r.

lp	Symbole	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				WIEK				PŁEĆ		WYKSZTAŁCENIE				ZATRUDNIENIE		
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem	16-25	26-40	41-60	60 i więcej	K	M	mniej niż podstawowe	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	TAK	Nie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	01-U	6	3	1	10	7	2	1	0	2	8	0	7	3	0	0	0	10
2	02-P	42	8	2	52	2	8	23	19	31	21	0	25	19	6	2	4	48
	RAZEM	48	11	3	62	9	10	24	19	33	29	0	32	22	6	2	4	58

Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności,.

(upośledzenie umysłowe oraz choroby psychiczne)

Osoby przed 16 rokiem życia. – II kwartał 2011r.

L.p.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń	WIEK			PŁEĆ	
			0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	K	M
1	2	3	4	5	6	7	8
1	01-U	10	0	2	8	5	5
2	02-P	3	0	0	3	1	2
	RAZEM	13	0	2	11	6	7

Na podstawie powyższych tabel można zauważyć, że na terenie powiatu nowomiejskiego liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wzrasta.

Biorąc pod uwagę liczbę wydanych orzeczeń w okresie od 2009 do połowy 2011 roku wśród mieszkańców powiatu nowomiejskiego choroby psychiczne znajdują się na piątym miejscu spośród dwunastu przyczyn niepełnosprawności. Największą liczbę stanowią osoby dorosłe w przedziale wiekowym 41 – 60 lat oraz dzieci w wieku 8 – 16 lat.

Osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności, w tym również z zaburzeniami psychicznymi mogą ubiegać się o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej, która upoważnia daną osobę do różnych ulg i uprawnień, min. na przejazdy PKP i PKS.

Poniżej została przedstawiona liczba wydanych legitymacji osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi w latach 2009- 2011 Osoby powyżej 16 roku życia.

L.P.	ROK	LICZBA WYDANYCH LEGITYMACJI
1	2009	39
2	2010	42
3	2011 – I półrocze	49
RAZEM:		130

Liczba wydanych legitymacji osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi w latach 2009- 2011. Osoby przed 16 rokiem życia.

L.P.	ROK	LICZBA WYDANYCH LEGITYMACJI
1	2009	14
2	2010	13
3	2011 – I półrocze	7
RAZEM:		34

Należałoby również zwrócić uwagę, na fakt, że wczesna inicjacja alkoholowa oraz narkotykowa uaktywnia wśród młodzieży choroby psychiczne m.in. schizofrenie.

Placówką, która na terenie powiatu nowomiejskiego realizuje zadania mające na celu zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej pomocy niezbędnej do

realizacji obowiązku szkolnego jest Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna. Do zadań wynikających ze statutu poradni należą:

- warsztaty i szkolenia „FAS/FAE”,
- przeprowadzanie diagnozy psychologiczno – pedagogiczne,
- orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,
- orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie,
- orzekanie o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim,
- orzekanie o potrzebie nauczania indywidualnego,
- opiniowanie w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dla uczniów z dysleksją,
- opiniowanie w sprawie objęcia pomocą psychologiczno – pedagogiczną ucznia między innymi z ADHD i mutyzmem,
- wspieranie nauczycieli prowadzących zajęcia z dzieckiem/ucznikiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w konstruowaniu IPET – od 01 IX 2011 roku,
- udział w pracach zespołów ds. opracowania IPET i PDW dla ucni ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – od IX 2011,
- wspieranie nauczycieli w pracy z dzieckiem / uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole masowej
- konsultacje dla rodziców, uczniów i nauczycieli.

Kolejną placówką działającą na terenie Powiatu Nowomiejskiego jest Dom Dziecka w Pacótlowie, w którym są wychowankowie z problemami psychicznymi:

- 5 dzieci objętych leczeniem psychiatrycznym,
- 5 dzieci objętych konsultacjami psychiatrycznymi,
- 3 dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji,
- 3 dzieci z regularnie przyjmujących leki psychotropowe,
- 2 dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym,
- 7 dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim.

Na terenie Powiatu Nowomiejskiego działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – „FIOŁEK” , który udziela porad z zakresu zdrowia psychicznego. W roku 2010 zostało udzielonych przez przychodnię 3329 porad natomiast do końca sierpnia 2011 roku 2273 porady.

Na terenie powiatu znajduje się również Przychodnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia, która w 2010 roku zarejestrowała 144 osoby – w tym udzielono 3008

porad. Natomiast w roku 2011 (do końca sierpnia) zarejestrowano 122 osoby w tym udzielono 1935 porad.

Obecnie funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie. Przebywa w nim 54 podopiecznych w przedziale wiekowym od 52 do 96 lat (50-60 lat: 4 osoby, 61 – 70lat: 9 osób, 71 – 80 lat: 18 osób, 81 – 90 lat: 16 osób, powyżej 90 lat : 7 osób). 23 osoby w DPS to osoby przewlekle psychicznie chore.

Ponadto na terenie Powiatu Nowomiejskiego funkcjonuje Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy usytuowany w Nowym Mieście Lubawskim. W swojej bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi, mającymi trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem, pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy obejmuje swą działalnością osoby chore psychicznie z całego Powiatu Nowomiejskiego. Jako jednostka działająca na rzecz osób niepełnosprawnych ma znaczny wpływ na kształtowanie wiedzy, którą podopieczni z ośrodka mogą wykorzystywać do rozwiązywania problemów zagrażających zdrowiu psychicznemu. Uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych oraz pogadankach zdrowotnych pozwala podopiecznym na zdobycie wiedzy i umiejętności, które pomagają im w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Podejmowane przez jednostkę działania mają znaczny wpływ na poprawę zdrowia psychicznego u podopiecznych. Wiąże się to szczególnie z pozytywnym rozwojem społecznym i emocjonalnym oraz dostępem do zasobów zdrowotnych i socjalnych istniejących w społeczności lokalnej.

Powyższa diagnoza pozwala ustalić następujące cele oraz kierunki działań Powiatu Nowomiejskiego w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

III. Zestawienie celów głównych, celów szczegółowych oraz zadań programu z uwzględnieniem jednostek odpowiedzialnych za realizację, źródeł finansowania oraz okresu realizacji poszczególnych zadań:

Lp.	Cel główny	Cel szczegółowy	Zadania	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Źródło finansowania	Okres realizacji	Wskaźniki
1.	Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym	1.Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego	1.1 Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z problemami życia codziennego wśród osób chorych psychicznie oraz promowanie stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego – edukacja chorych i rodzin	- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 - 2015	- liczba przeprowadzonych pogadańk zdrowotnych na terenie PŚDS
			1.2 Praca z rodziną osób chorych psychicznie promowanie i upowszechnianie wiedzy na temat chorób psychicznych oraz radzenia sobie z ich objawami.	- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim (pracownik socjalny, psycholog) - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 - 2015	- liczba udzielonych porad socjalnych i psychologicznych - liczba osób dotkniętych problemem choroby psychicznej
			1.3. Konferencja dotycząca upowszechnienia wiedzy na temat zdrowia psychicznego	- Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 - 2015	- liczba osób uczestniczących w konferencji
			1.4.Rozpowszechnianie wiedzy na temat chorób i zaburzeń psychicznych w ramach doskonalenia zawodowego pracowników placówki	- Dom Dziecka w Pacóttowie - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2010 - 2015	- liczba przeprowadzonych szkoleń: zewnętrznych i wewnętrznych

		1.5. Praca z rodziną dzieci niepełnosprawnością intelektualną i zaburzeniami psychicznymi (zaburzenia zachowania i emocji, zespół nadpobudliwości psychoruchowej), upowszechnienie wiedzy wśród rodziców na temat funkcjonowania dzieci z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną	- Dom Dziecka w Pacóttowie - szkoły z terenu powiatu nowomiejskiego - organizacje pozarządowe	- środki własne	- 2012 - 2015	- liczba udzielonych porad socjalnych i psychologicznych dla rodziców - liczba dzieci z niepełnosprawnością intelektualną oraz zaburzeniami psychicznymi
	2. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi	2.1 Organizacja spotkań integralnych na szczeblu powiatowym pomiędzy jednostkami działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi oraz społecznością lokalną	- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim - Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie - Dom Dziecka w Pacóttowie - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 / 2015	- liczba zorganizowanych imprez o charakterze integracyjnym - liczba osób uczestniczących w imprezach integracyjnych
2.2 Organizacja powiatowych turniejów sportowych osób niepełnosprawnych		- Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim - Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim - organizacje pozarządowe	- budżet powiatu - środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 / 2015	- liczba osób uczestniczących w imprezach integracyjnych	
2.3 Organizacja miejskich zawodów sportowych dla osób niepełnosprawnych		- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 / 2015	- liczba osób uczestniczących w imprezach integracyjnych	

			<p>2.4 Spotkania integracyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> - spotkanie z rodzicami i opiekunami podopiecznych z PŚDS - zawody i spotkanie integracyjne podopiecznych z PŚDS z podopiecznymi DPS i innymi jednostkami - dni otwarte w PŚDS dla społeczności lokalnej - spotkania z rodzicami wychowanków Domu Dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim - Dom Dziecka w Pacóttowie - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - środki zewnętrzne 	- 2012 / 2015	- liczba osób uczestniczących w imprezach integracyjnych
			<p>2.5. Organizacja spotkań integracyjnych na szczeblu powiatowym pomiędzy jednostkami działającymi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną oraz społecznością lokalną (Abilimpiada, spotkania okolicznościowe)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dom Dziecka w Pacóttowie -Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie -Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim, -Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - środki zewnętrzne 	2012 / 2015	- liczba zorganizowanych imprez, - liczba dzieci uczestniczących w imprezach
2.	Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wieloletniej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej	1.Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	<p>1.1 Praca terapeutów i psychologa z osobami chorymi psychicznie w celu aktywizacji zawodowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim - Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawskim - organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - środki zewnętrzne 	- 2012 / 2015	- liczba osób niepełnosprawnych chorych psychicznie, która skorzystała z porad terapeutów i psychologa w celu aktywizacji zawodowej
			<p>1.2 Rozmowy szkoleniowe w zakresie rozpoznania rynku pracy oraz spotkania informacyjne prowadzone</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim - Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym 	<ul style="list-style-type: none"> - środki własne - środki zewnętrzne 	- 2012 / 2015	- liczba osób niepełnosprawnych chorych psychicznie, która skorzystała z porad pracownika Urzędu

			przez pracownika Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Mieście Lubawskim oraz doradcę zawodowego	Mieście Lubawskim - organizacje pozarządowe			Pracy
	2.Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego	2.1. Systematyczne konsultacje psychiatryczne dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi	- Dom Dziecka w Pacóttowie - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 / 2015	- ilość wizyt u specjalisty, - ilość dzieci konsultowanych psychiatrycznie	
		2.2. Kontrola podawania leków dzieciom z zaburzeniami psychicznymi	- Dom Dziecka w Pacóttowie (pielęgniarka placówki) - organizacje pozarządowe	- środki własne - środki zewnętrzne	- 2012 / 2015	- ilość dzieci przyjmujących leki	
		2.3. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych umożliwiających stworzenie możliwości do aktywnego i pełnego uczestnictwa w środowisku lokalnym i społecznym oraz integrację społeczną.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - organizacje pozarządowe	- środki PFRON - środki NFZ (w ramach obowiązującego limitu)	- 2012 / 2015	- Liczba osób niepełnosprawnych chorych psychicznie, która skorzystała z dofinansowania	
		2.4. Poradnictwo specjalistyczne dla osób niepełnosprawnych chorych psychicznie oraz ich rodzin, (pomoc prawna, psychologiczna i neurologopedyczna)	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - organizacje pozarządowe	- budżet powiatu - w ramach planu finansowego PCPR	Okres trwania 20112- 2015	-Liczba udzielonych porad psychologicznych prawnych i neurologopedycznych	

			2.5. Wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, umożliwiających korzystanie z ulg i uprawnień, min. pozyskanie legitymacji osoby niepełnosprawnej	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - organizacje pozarządowe	- budżet państwa - środki wojewody	Okres trwania 2012 - 2015	- Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z kodem PS, U - Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z kodem PS, U - Liczba wydanych legitymacji osobom niepełnosprawnym chorym psychicznie
			2.6. Realizacja projektu na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi poprzez wdrażanie instrumentów aktywnej integracji, w ramach POKL. Priorytet 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji. Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - organizacje pozarządowe	- środki zewnętrzne - środki PFRON	Okres trwania 2012 - 2013	- Liczba osób niepełnosprawnych chorych psychicznie uczestniczących w projekcie
			2.7. Możliwość uczestnictwa w instytucjonalnych formach wsparcia, tj. w Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy i Warsztacie Terapii Zajęciowej	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - organizacje pozarządowe	- środki PFRON - środki wojewody	Okres trwania 2012 - 2015	- Liczba osób korzystających z PŚDS i WTZ
			2.8. Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób	-Starostwo Powiatowe - organizacje pozarządowe	-budżet państwa (dotacje)	Okres trwania 2012 - 2015	- Liczba organizacji pozarządowych , które zorganizowały szkolenia

			niepełnosprawnych, w tym chorych psychicznie poprzez zlecenie zadania np.: szkolenia, kampanie szkoleniowo – informacyjne mające na celu uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób chorych psychicznie oraz pokonanie stereotypów i uprzedzeń wobec osób chorych psychicznie.		- składki członkowskie		lub kampanie.
--	--	--	--	--	------------------------	--	---------------

IV Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu i ewaluacji oraz wdrażania programu są od siebie względnie niezależne, choć pozostają w ścisłym związku, gdyż dotyczą tych samych zagadnień.

Monitoring i ewaluacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Nowomiejskim na lata 2011 – 2015 będą podlegały systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian. Zespół wdrażający program powinien przedstawić roczne sprawozdanie z wdrażania poszczególnych celów i kierunków Zarządowi Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim. W przypadku wynikających z zagrożeń realizacji poszczególnych zadań można dokonać zmian w zakresie zadań szczegółowych lub przedstawić propozycję wprowadzenia programów celowych.